

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСИ
УКРАЇНКИ

«Затверджено»

Голова приймальної комісії

Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ЦЬОСЬ

« 03 » квітня 2023 р.

Протокол № _____

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (МОВИ ВИКЛАДАННЯ)

для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО)
та освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-
професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня
молодшого бакалавра (РНК 5)

(для іноземців та осіб без громадянства)

ЛУЦЬК – 2023

Пояснювальна записка

Відповідно XIV Розділу «Особливості прийому на навчання іноземців та осіб без громадянства» Правил прийому до Волинського національного університету імені Лесі Українки прийом на навчання іноземців для здобуття вищої освіти проводиться на акредитовані освітні програми.

Програма вступного випробування з української мови, запропонована для вступників до Волинського національного університету імені Лесі Українки, відповідає Програмі зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови і літератури (частина «Українська мова»), здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696. Питання програми передбачають з'ясування глибини засвоєних абітурієнтом філологічних знань, вміння їх застосовувати практично. Програма має широкий інформаційно-пошуковий діапазон, спрямована на актуалізацію вивченого лінгвістичного матеріалу.

При укладанні програми враховано матеріали сучасних підручників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, водночас вона передбачає орієнтацію на додаткову літературу, різноманітні словники тощо.

Програма містить сім тематичних блоків, які відображають основні розділи мовознавчої науки і зміст яких передбачає оволодіння основними лінгвістичними поняттями, самостійну роботу над підвищенням рівня мовленнєвої культури. Питання програми покликані виявити рівень оволодіння теоретичними відомостями про мовні явища, перевірити вміння фонетичного, морфологічного та синтаксичного аналізу мовних одиниць, практичного застосування правил граматики та культури усного й писемного мовлення.

Тематичний виклад змісту

1. Фонетика. Графіка. Орфоенія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення йо, йо, ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і діеприкметниках, *не* з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія

4.1. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істотні й неістотні. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників на позначення часу й дат.

4.4. Займенник

Займенник, як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив дієприслівник, форми на -но, -то).

Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дісприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дісприкметники. Творення активних і пасивних дісприкметників теперішнього й минулого часу. Дісприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дісприкметників. Написання разом, окремо через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис

5.1. Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні і спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односклади речення з головним членом у формі підмета (називне).

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями. Їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні, розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головна та підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, порівняльні, причини, способу дії та ступеня, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами зв'язку. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

Список рекомендованої літератури

1. Аркушин Г.Л. Іменний словотвір західнополіського говору. Львів: Вежа, 2004. 763 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
3. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. Київ: Вища школа, 1980. 245 с.
4. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 336 с.
5. Бережняк В.М. Вступ до мовознавства: Словник-довідник лінгвістичних термінів. Ніжин: Ніжин. держпедун-т, 2004. 152 с.
6. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. Київ: Либідь, 1996. 224 с.
7. Громик Ю. В. Український правопис : навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2018. 140 с.
8. Громик Ю. В. Український правопис. Практикум : навчальний посібник. 2-ге вид., випр. Луцьк: ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2017. 168 с.
9. Клипа Н. І., Кайдаш А. М. Українська мова. Синтаксис і пунктуація : навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2007. 160 с.
10. Кармалюк В. С. та ін. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчально-методичний комплекс. Кам'янець-Подільський: Вид. Мосіак М. І., 2004. 208 с.
11. Культура української мови: довідник / За ред. В.М.Русанівського. Київ: Либідь, 1990. 304 с.
12. Литвин І. В. Сучасна українська мова в схемах і таблицях : навчальний посібник / І. В. Литвин, С. І. Литвин. 2-е вид. Київ: АС, 2003. 95 с.
13. Пунктуаційний практикум з сучасної української мови : контрольні завдання / уклад. Л. М. Томусяк [та ін.]. Чернівці : Рута, 2000. 44 с.
14. Савченко І. С. Пунктуація сучасної української мови. Черкаси: Відлуння-Плюс, 2006. 151 с.
15. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Рад. школа, 1989. 336 с.
16. Словник української мови: В 11-ти т. Київ: Наук. думка, 1970–1980.
17. Українська літературна вимова і наголос : словник-довідник. Київ: Наук. думка, 1973. 724 с.

18. Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах. Київ: Логос, 1998. 140 с.
19. Яценко Т. І. Морфемний аналіз: словник-довідник : у двох томах / За ред. Н. Ф. Клименко. Київ: Вища школа, 1981.
20. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова : практикум із пунктуації : навч. посіб. / М. Г. Яцимірська. Київ: Знання, 2009. 262 с.
21. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова. Пунктуація: навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 286 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200 – 180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179 – 160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159 – 140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

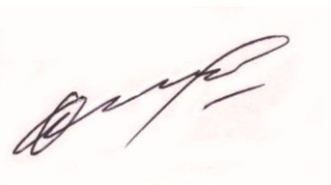
За результатами проведеного іспиту здійснюється оцінювання підготовленості (оцінювання знань, умінь та навичок) вступника з одного, двох або трьох предметів (складових), за результатами якої за кожний предмет (складову) виставляються оцінки за шкалою 100-200 (з кроком в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно») чи приймається рішення рекомендувати/не рекомендувати вступників до зарахування.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

Ірина МЕЛЬНИК

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ